Ruggenprik (lumbaalpunctie)

Een ruggenprik (lumbaalpunctie) is een onderzoek waarbij vocht (liquor) uit het wervelkanaal wordt afgenomen. Het onderzoek van liquor kan informatie opleveren over aandoeningen van hersenen, het ruggenmerg en de zenuwwortels.

Dit onderzoek kan zowel plaatsvinden in een dagbehandeling als tijdens een opname. De arts bespreekt met u wat voor u van toepassing is.

Meer over een ruggenprik

Rond de hersenen en het ruggenmerg zitten vliezen. Tussen deze vliezen bevindt zich liquor. Liquor dient onder andere als een soort stootkussen om de tere hersenen en het ruggenmerg te beschermen. Het ruggenmerg wordt verder beschermd door de wervelkolom. De ruggenprik (lumbaalpunctie) wordt verricht ter hoogte van het onderste gedeelte van de wervelkolom omdat zich hier geen ruggenmerg bevindt, alleen liquor.

Voorbereiding

Voorbereiding op uw polibezoek

Een goede voorbereiding is voor u en voor ons belangrijk. Ons animatiefilmpje toont hoe u zich goed voorbereidt op uw afspraak en wat u kunt verwachten van uw afspraak.

Richt de camera van uw telefoon op de QR-code. Klik op de koppeling die in beeld verschijnt om de video te bekijken.
(https://www.antoniusziekenhuis.nl/behandelingen-onderzoeken/ruggenprik-lumbaalpunctie#media-12690)

Zwangerschap

Bent u (mogelijk) zwanger? Laat dit dan zo snel mogelijk aan ons weten.

Kleding

- Draag gemakkelijk zittende kleding, die u gemakkelijk aan- en uit kunt trekken.

- Als uw onderzoek langer duurt, kan het fijn zijn om ook warme sokken mee te nemen.
- Neem een reservesetje kleding mee.

Medicijnen

- Het is belangrijk dat u een eventuele **jodiumallergie** meldt bij uw behandelend arts.
- Ook als u bloedverdunners gebruikt is het belangrijk dit te melden bij uw behandelend arts. In overleg met uw behandelend arts moeten de volgende bloedverdunners gestopt worden voordat het onderzoek plaatsvindt:
  - Acenocoumarol (Sintrom Mitis®)
  - Fenprocoumon (Marcoumar®)
  - Dabigatran (Pradaxa®)
  - Apixaban (Eliquis®)
  - Rivaroxaban (Xarelto®)
  - Edoxaban (Lixiana®)
  - Clopidogrel (Plavix®, Grepid®)
  - Prasugrel (Efient®)
  - Ticagrelor (Brilique®)

Goed voorbereid met Mijn Antonius

In ons ziekenhuis werken we met het patiëntportaal Mijn Antonius. Log voor uw afspraak in op Mijn Antonius met DigiD om de informatie te bekijken die voor u klaarstaat, zoals uw afspraakgegevens, vragenlijsten of andere belangrijke informatie. Zo bent u goed voorbereid op uw afspraak.

Afzeggen

Bent u verhinderd voor het onderzoek? Laat het ons dan zo snel mogelijk weten. Neem hiervoor telefonisch contact op met de afdeling of polikliniek waar het onderzoek plaatsvindt.

Hoofdbehandelaar

Patiënten worden in het ziekenhuis regelmatig door meerdere medisch specialisten tegelijk gezien. Er is echter altijd één medisch specialist eindverantwoordelijk voor de medische behandeling: de 'hoofdbehandelaar'. Het is voor u dus belangrijk om te weten wie dit is. Wilt u weten wie uw hoofdbehandelaar is? Vraag dit dan aan de zaalarts of verpleegkundig specialist.

Het filmpje Wie is uw hoofdbehandelaar? (https://www.antoniusziekenhuis.nl/wie-uw-hoofdbehandelaar)geeft u meer informatie hierover.

Onderzoek

Melden

U hoeft voor het onderzoek niet van de afdeling af: de arts komt hiervoor naar uw kamer.

Twee houdingen

- Tijdens de punctie ligt u meestal op uw linker zij met een bolle rug.
- Soms kan het makkelijker zijn het onderzoek in een zittende houding te ondergaan. U zit op de rand van uw bed met uw voeten op een stoel en buigt in deze houding voorover.

In beide houdingen heeft u een bolle rug: de wervels staan dan iets verder van elkaar, waardoor de ruimte ertussen goed bereikbaar is. Als u zich ontspant, is dit niet pijnlijker dan een bloedprik in de arm. De arts bekijkt in welke houding hij het onderzoek het best kan doen. De verpleegkundige zal u helpen om in deze houding stil te blijven liggen/zitten.

Desinfecteren en prikken

- De arts ontsmet het onderste deel van uw rug met desinfecterende vloeistof.
- Vervolgens prikt hij/zij op die plaats met een naald in uw rug tussen de wervels door.
- De prik kan even pijnlijk zijn.
- Via de naald vangt de arts een beetje vloeistof (liquor) op in buisjes.
- Daarna trekt hij of zij de naald terug en plakt een pleister op het wondje.
- Vaak wordt er daarna nog bloed afgenomen uit uw arm.
- De arts en verpleegkundige vertellen u tijdens het onderzoek steeds wat er gaat gebeuren. U kunt dan ook uw vragen stellen.

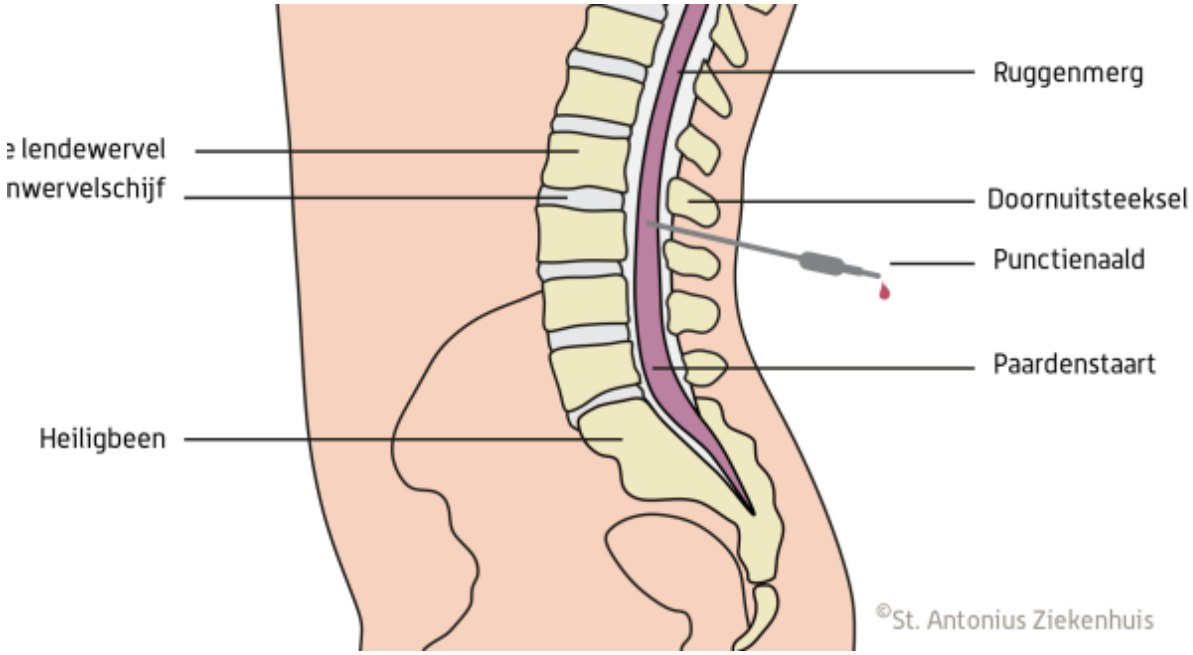

Complicaties tijdens behandeling

- Het kan voor komen dat bij het prikken de zenuwwortels die langs de wervels lopen geraakt worden. Dit merkt u aan een korte pijnlijke scheut. Het kan geen kwaad.
- Soms lukt het aftappen van het vocht niet in één keer. Dan wordt de prik iets hoger of iets lager opnieuw gegeven.

Duur onderzoek

Het onderzoek duurt ongeveer 5-30 minuten.

Weer naar huis

In principe mag u na de ruggenprik direct opstaan. Bedrust houden is niet nodig. Soms wordt u door de arts gevraagd een korte periode plat te blijven liggen. Bij het naar huis gaan kunt u zich het beste door iemand laten ophalen. Wij raden u aan niet met het openbaar vervoer te reizen.

Nazorg

Doe rustig aan

Thuisgekomen adviseren wij u het de rest van de dag en de daarop volgende dag rustig aan te doen: niet sporten, geen zwaar werk doen, regelmatig even rust nemen. Wanneer u zich goed voelt, kunt u daarna alles weer doen. Mocht u last van koorts krijgen, neem dan direct contact op met uw specialist (overdag), of met de dienstdoende huisarts ('s avonds en 's nachts), én als het niet lukt om uw specialist te pakken te krijgen.

Bij een pijnlijke en/of rode huid rondom de insteekplaats mag u contact opnemen met uw huisarts.

Hoofd- en nekpijn

Ongeveer 10 tot 20% van de mensen die een ruggenprik hebben gehad, krijgen de eerste dagen na het onderzoek last van hoofdpijn en/of nekpijn. Dit komt doordat er wat vocht uit het wervelkanaal is gehaald, waardoor de druk in de wervelkolom en het hoofd tijdelijk verlaagd zijn. Wanneer de pijn duidelijk minder wordt als u gaat liggen, dan weet u dat dit een gevolg is van het onderzoek.

Instructies bij hoofd- en nekpijn

- Blijf 24 uur in bed (naar het toilet gaan mag wel).
- Is de hoofd- of nekpijn na 24 uur niet verdwenen, blijf dan nog 24 uur in bed
- U kunt pijnstillers gebruiken, bijvoorbeeld paracetamol (tot maximaal 4 gram/dag).
  Houdt u na 5 dagen nog steeds hoofdpijn? Krijgt u koorts na de prik? Of maakt u zich zorgen om wat voor reden dan ook: neem dan contact op met uw behandelend arts.
- Cola of koffie drinken helpt soms ook tegen de hoofdpijn (mag ook light cola zijn).

Direct contact opnemen

Neem direct contact op bij de volgende klachten:

- Bij het ontstaan van koorts of heftige hoofdpijn dient u contact op te nemen met het ziekenhuis (poli Neurologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/neurologie)) of de huisarts.

Expertise en ervaring

Onze neurologen behandelen per jaar ongeveer 15.000 nieuwe patiënten. Zij hebben daardoor ruime ervaring

met vele soorten neurologische aandoeningen, onderzoeken en behandelingen. Bijzondere expertise is er op het gebied van beroertes (CVA) (https://www.antoniusziekenhuis.nl/aandoeningen/beroerte-cva), hoofdpijn, kinderneurologie, MS (multiple sclerose) (https://www.antoniusziekenhuis.nl/aandoeningen/ms-multiple-sclerose), neurofibromatose type 1 (NF1) (https://www.antoniusziekenhuis.nl/aandoeningen/neurofibromatose-type-1-nf1), slaapklachten (https://www.antoniusziekenhuis.nl/nieuwsoverzicht/expertise-slaapcentrum-uitgebreid) en de Ziekte van Parkinson (https://www.antoniusziekenhuis.nl/aandoeningen/ziekte-van-parkinson).

Veilige zorg in het ziekenhuis

In het St. Antonius Ziekenhuis staat veiligheid voorop. Onze medewerkers doen er alles aan om uw bezoek aan het ziekenhuis zo goed mogelijk te laten verlopen. Help ons a.u.b. om goed voor u te zorgen door ons te vertellen:

- Welke medicijnen u gebruikt.
- Of u allergieën heeft.
- Of u (mogelijk) zwanger bent.
- Als u iets niet begrijpt.
- Wat u belangrijk vindt.
- Als u iets ziet wat niet schoon is.

Bereid uw gesprek met uw zorgverlener goed voor. Voor tips: Begin een goed gesprek (https://begineengoedgesprek.nl/)

Op de website van de Nederlandse Patiëntenfederatie (https://www.patientenfederatie.nl) leest u meer over hoe u zelf kunt bijdragen aan veilige zorg.

Gerelateerde informatie

Behandelingen & onderzoeken

- Toestemming voor een (chirurgische) behandeling (https://www.antoniusziekenhuis.nl/toestemming-voor-een-chirurgische-behandeling)

Specialismen

- Neurologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/neurologie)

Contact Neurologie **T 088 320 39 00**